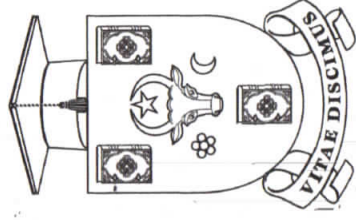

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII AL
REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT
DIN MOLDOVA

MD-2009, mun. Chișinău
str. A. Mateevici 60
tel.: (+373) 22244821, fax: 22244248
www.usm.md, email: rector@usm.md

MINISTRY OF EDUCATION AND
RESEARCH OF
THE REPUBLIC OF MOLDOVA
MOLDOVA STATE UNIVERSITY
MD-2009, Chisinau
A. Mateevici str. 60
phone: (+373) 22244821, fax: 22244248
www.usm.md, email: rector@usm.md

08/3214
06 12 24

CONSILIUL ȘTIINȚIFIC al USM

EXTRAS

din proces-verbal nr.2
al ședinței din 05 decembrie 2024
a Consiliului Științific al Universității de Stat din Moldova

Au fost prezenți: 14 membri din 15

Obiect de referință:

*Aprobarea rapoartelor științifice anuale
ale proiectelor stimularea excelenței în cercetare*

Ca urmare a prezentării publice se aprobă rezultatele științifice anuale (2024), obținute în cadrul proiectului stimularea excelenței în cercetare ***Elitele basarabene sub dominație țaristă: statutul social-politic și mentalități colective (1812-1917)***, cu cifrul 24.80012.0807.18SE, conducător de proiect **Valentin TOMULEȚ**.

Președintele Consiliului Științific
profesor universitar

Georgeta Stepanov

Secretar al ședinței

Lilia Spînu

RECEPȚIONAT

Agencia Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare

2024

AVIZAT

Secția AȘM

2024

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL 2024

privind implementarea proiectului din cadrul concursului
stimularea excelenței în cercetare

Proiectul Elitele basarabene sub dominație țaristă: statutul social-politic și mentalități
colective (1812-1917)

Cifra proiectului 24.80012.0807.18SE

Prioritatea strategică Provocări societale

Rectorul

Igor ȘAROV

(numele, prenumele)

(semnătura)

Președintele Consiliul Științific

Georgeta STEPANOV

(numele, prenumele)

(semnătura)

Conducătorul proiectului

Valentin TOMULEȚ

(numele, prenumele)

(semnătura)

Chișinău 2024

CUPRINS:

1. Scopul etapei 2024
2. Obiectivele etapei 2024
3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2024
4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2024
5. Rezultatele obținute
6. Diseminarea rezultatelor la foruri științifice
7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului 2024
8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului 2024
9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului 2024
10. Dificultăți în realizarea proiectului: financiare, organizatorice, legate de resursele umane
11. Recomandări, propuneri
12. Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice publicate în anul 2024 (Anexa 1)
13. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2024 în limba română și în limba engleză (Anexa 2)
14. Executarea devizului de cheltuieli din contractul de finanțare pentru anul 2024 (Anexa 3)
15. Componenta echipei conform contractului de finanțare pentru anul 2024 (Anexa 4)

1. Scopul etapei 2024 conform proiectului depus la concurs (obligatoriu)

Evoluția politică și social-economică a teritoriului dintre Prut și Nistru între anii 1812-1917 este în centrul atenției cercetătorilor în ultimii ani, totuși problema elitelor (nobilimii, boiernașilor, mazărilor, clerului etc.) este mai puțin abordată, iar evoluția mentalității atât a nobilimii, cât și altor categorii sociale, a rămas în afara cercetării. În acest context scopul primei etape a proiectului a fost analiza istoriografică a problemei statutului social-politic și mentalităților colective ale elitei basarabene sub dominație țaristă (1812-1917) și valorificarea patrimoniului documentat inedit referitor la această problemă.

2. Obiectivele etapei 2024 (obligatoriu)

1. Analiza istoriografiei problemei elitelor basarabene sub dominație țaristă: statutul social-economic și mentalități colective;
2. Identificarea și fotocopiarea documentelor din arhive referitor la problema studiată;
3. Elaborarea conceptelor lucrărilor;
4. Diseminarea primelor rezultate în cadrul diverselor manifestări științifice; Etc.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2024 (obligatoriu)

1. Cercetarea literaturii de specialitate privind conceptele de „categorii sociale privilegiate”, „elită”, „mentalitate”, problema elitelor basarabene sub dominație țaristă: statutul social-economic și mentalități colective;
2. Lucrul în arhivele (documente inedite) și bibliotecile (Carte rară, BNRM) din Chișinău;
3. Elaborarea conceptului lucrării: „Privilegiații” în ierarhia socială din Basarabia (1812-1871);
4. Elaborarea planului monografiei: „Nobilimea basarabeană sub dominație străină: statutul social-politic și mentalități colective”;
5. Participarea la manifestări științifice pentru a prezenta primele rezultate ale investigațiilor efectuate;

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2024 (obligatoriu)

1. Studierea literaturii de specialitate privind conceptele de „categorii sociale privilegiate”, „elită”, „mentalitate”, fapt materializat prin prezentarea a două rapoarte științifice și publicare a două articole științifice care abordează această problemă;
2. Cercetarea istoriografiei problemei (modernă și contemporană – interbelică, postbelică, actuală, privind evoluția elitelor basarabene – nobilimii, boiernașilor, mazărilor, clerului etc.) sub regim de dominație țaristă;
3. Identificarea, fotocopiarea și începutul sistematizării documentelor referitoare la elitele basarabene depozitate în fondurile Agenției Naționale a Arhivelor, Direcția Generală a Arhivelor, și anume, depozitate în Fondul 1, Fondul 2, Fondul 5, Fondul 88, Fondul 89 etc.
4. Identificarea și fotocopiarea documentelor din cadrul Direcției Județene Iași a Arhivelor Naționale ale României, în perioada realizării vizitei de documentare (17-20 noiembrie 2024),

și anume: Colecția de documente „Paul Gore” și Colecțiile „Documente”.

5. Elaborarea unor schițe ale planurilor lucrărilor: „Privilegiații” în ierarhia socială din Basarabia (1812-1871) și „Nobilimea basarabeană sub dominație străină: statutul social-politic și mentalități colective”;

6. Prezentarea primelor rezultate în cadrul a 8 conferințe științifice internaționale desfășurate peste hotare și în Republica Moldova.

7. Publicarea primelor rezultate ale cercetărilor în 7 publicații științifice, inclusiv 4 articole și 3 teze ale comunicărilor.

5. Rezultatele obținute

Rezultatele științifice obținute în cadrul activităților enumerate în prezentul raport corespund sarcinilor și obiectivelor trasate în cadrul proiectului „Elitele basarabene sub dominație țaristă: statutul social-politic și mentalități colective (1812-1917)”.

În vederea realizării primei etape prevăzută în Planul de realizare *Demararea proiectului de cercetare prin studierea istoriografiei problemei. Identificarea principalelor surse inedite depozitate în fondurile arhivistice*, întreagă echipă a realizat acțiuni de analiză, cercetare, comparare, identificare și valorificarea istoriografiei și surselor inedite de arhivă cu privire la impactul regimului țarist asupra statutului social-politic și a mentalității a diverselor reprezentanți ai elitelor.

Unul din rezultatele activităților întreprinse a fost studierea literatură de specialitate privind problemele abordată. În primul rând a fost analizată istoriografiei problemei (modernă și contemporană - interbelică, postbelică, actuală) privind evoluția elitelor basarabene, prin prisma a două aspecte istoriografia privind abordarea problema nobilimii și altul prin prisma categoriilor privilegiate. În același context au fost cercetat și abordarea conceptelor de *categorii sociale* și *mentalitate* în istoriografie, prin prisma analizei a diferitor școli istoriografice: Școala franceză, școala germană, școală sovietică/rusă și școala românească. Aceste cercetări s-au materializat prin prezentarea comunicărilor cu această tematică în cadrul *Conferinței științifice internaționale „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății de mâine”*, Chișinău, 19-20 septembrie 2024, și respectiv publicarea studiilor în materialele acestei manifestări științifice.

Totodată, considerăm că principalul rezultat a fost activitatea în arhivă și depistarea documentelor inedite referitoare la elitelor sub regim de dominație țarist. Astfel, au fost cercetate, identificate, fotocopiate dosarele din următoarele fonduri:

- Fondul **1** – *Fondul Senatorilor din Agenția Națională a Arhivelor* care este cel mai timpuriu fond, alcătuit de administrația rusă în timpul războiului ruso-turc din anii 1806-1812. Din documentele depozitate în fondul „Senatorilor” de un mare interes pentru cercetarea noastră sunt cele privind instituirea administrației provizorii în Basarabia din 23 iulie 1812, prin care erau confirmate toate orânduilele vechi din Moldova, statutul diferitor categorii sociale, scutirea locuitorilor Basarabiei de orice capitație pe o perioadă de 3 ani, dar și alte documente ce confirmă prezența acestor categorii sociale privilegiate.
- Fondul **2** – *Cancelaria guvernatorului Basarabiei (1810-1917)* – și anume, dosarele referitoare la problemele: documente cu privire la introducerea stemei și a uniformei pentru funcționarii

regiunii, la adunările nobilimii și statutele lor; documente referitoare la anumite aspecte din viața cotidiană ale nobilimii basarabene etc.

- *Fondul 5 - Guvernul Regional al Basarabiei* unde este depozitată Statistica din 1820. Documentele oferă informații destul de prețioase pentru cunoașterea detaliată a situației localităților din ținutul Hotin la acea dată: numărul de familii de contribuabili la data efectuării statisticii; informații detaliate despre numărul total de persoane de sex masculin și de sex feminin în fiecare localitate, inclusiv de sex masculin conform categoriei de vârstă: până la 7 ani; 7-12 ani; 12-18 ani; 18-36 de ani; 36-46 de ani; peste 46 de ani; anul când satul a fost populat, conform informațiilor deținute de locuitorii localității la momentul efectuării statisticii; componența etnică și socială; numărul populației; informații despre biserica din localitate; numărul de case de lemn ce aparțin statului și al celor din lut și nuiele, de bordeie ce aparțin locuitorilor; numărul de mori; numărul de cârciumi; starea economică a locuitorilor; modalitatea de administrare a moșiei (de către proprietar sau de către arendaș) etc.

- *Fondul 88 (inventarul 1 și 2) – Fondul Adunării Deputaților Nobilimii din Basarabia*, care conține mii de dosare referitoare la nobilimea din teritoriul dintre Prut și Nistru între anii 1812-1918. Fără a pretinde cercetarea tuturor acestor dosare, putem constata că acestea oferă o informație vastă despre diferite aspecte ale vieții publice și private a nobilimii din Basarabia. Din multitudinea de dosare existente am încercat să realizăm o clasificare a acestora pentru a identifica problemele abordate în ele: *Activitatea propriu-zisă a Adunării Deputaților Nobilimii din Basarabia; Procesul de confirmare a titlului nobiliar; Procesul încadrării nobilimii din Basarabia în sistemul administrativ civil, militar, educațional din Imperiul Rus; Procesul de încadrare la studii în diferite instituții de învățământ imperiale a copiilor nobililor din Basarabia (atât băieți, cât și fete); Evoluția proprietății funciare în Basarabia în secolul al XIX-lea; Relațiile dintre nobilime și alte categorii sociale (mazili, țărani, ȕigani etc.); Statutul nobililor din Basarabia sub regim de dominație țarist; Viața cotidiană a nobililor basarabeni în secolul al XIX-lea.*

Documentele de arhivă, ce reflectă problema categoriilor sociale privilegiate, se disting prin dimensiunea, specificul și valoarea lor informativă și înglobează date variate și prețioase cu privire la recensămintele populației, în general (1817, 1897), și la recensămintele fiscale, în particular (1824, 1835, 1850, 1858-1859), la diverse decizii luate de administrația regională și cea imperială cu privire la diferite categorii sociale, la diverse statistici pentru diferiți ani, întocmite de instituțiile regionale la insistența administrației imperiale pe parcursul secolului al XIX-lea și cuprind informații valoroase privind dinamica populației pe ținuturi/județe și localități, componența socială, în unele cazuri și cea etnică, impunerea fiscală, starea confesională, statutul juridic, nivelul de avere al populației, caracterul proprietății funciare etc. Aceste documente, precum și statisticile efectuate de diferite instituții, cu diferite ocazii și scopuri, dezvăluie aspecte importante ale situației din provincie, precum: evoluția demografică, densitatea și mobilitatea populației, apartenența socială și etnică, impunerea fiscală, starea materială a locuitorilor, distribuirea obligațiilor și privilegiilor, ponderea, statutul social și juridic al diferitor grupuri sociale, etnice sau confesionale, anul populării localității, proprietarul sau arendașul moșiei, onomastica etc. Toate aceste surse documentare ne vor permite soluționarea problemei științifice abordate, ne vor da posibilitate să înțelegem mult mai profund și mai clar acele schimbări de ordin social care au intervenit în Basarabia sub regim de dominație țaristă, și de a cerceta, în baza metodelor moderne, punând accent pe concepțiile general-umane, problemele ce țin de metamorfozele care au avut loc în

satul și orașul basarabean în această perioadă de timp, ca obiectiv al investigației fiind categoriile sociale privilegiate.

Un rezultat important a fost identificarea unor documente inedite în cadrul vizitei de documentare la Direcția Județeană Iași a Arhivelor Naționale ale României. Și anume, *Colecția de documente „Paul Gore”* - documentele se referă la familia de nobili Gore, inclusiv documentele care confirmă noblețe, dreptul asupra moșilor; acte oficiale privind activitatea lui Paul Gore și formularele de serviciu privind funcțiile deținute de „Paul Gore”; precum și diverse cereri, rapoarte, documente moldovenești, certificate de naștere și căsătorie, precum și alte acte care au stat la baza recunoașterii nobilimii membrilor familiei Gore: Lordache, Spiridon, Gheorghe, Vasile, Alexandru, Pulgeria, Zinovia, Alexandru, Elena, Valeriu și Paul etc. Și *Colecțiile „Documente”, pachetele 1-50, 101-150, 1019-1040, 141-1060, 1061-1067* – în care au fost identificate și fotocopiate documente referitoare la diverse familii boierești (în special spițele neamului) care au avut reprezentanți și în Basarabia, unele scrisori între familiile boierești de pe ambele maluri ale Prut, documente referitoare la moșii etc.

Principalele rezultate obținute în urma analiza primelor documente se referă:

- Etapele și specificul includerii Basarabiei în sistemul pieței interne ruse (anii 1812-1873), accentuându-se politica rusă aplicată și influența asupra elitei negustorești;
- Influența procesului de modernizare de la sfârșitul sec. al XIX - începutul sec. XX asupra nobilimii basarabeană, care și-a schimbat atât pozițiile sale politice, interesele economice (prin modernizarea proprietăților funciare, orientarea spre relațiile de piață), cât și viziunile, reprezentările (despre timp, spațiu, vestimentație etc.), identitățile, sensibilitățile, moravurile și modelele cotidiene etc. manifestate de această categorie socială.
- Loisir-ul nobilimii basarabene sub dominație țaristă, fiind analizate în special organizarea și desfășurarea întrecerilor de cai în Basarabia: încercarea de a construi hipodromul, marii proprietari de cai care participau la întreceri, vestimentația și comportamentul participanților etc.
- Locuințele nobilimii basarabene sub dominație țaristă ca spațiu de sociabilitate, divertisment și reprezentare socială. Printre principalele concluzii ar fi că în primele decenii după anexarea teritoriului dintre Nistru și Prut la Imperiul Rus s-au produs schimbări atât la nivel de arhitectură a spațiului, cât și la nivelul percepției și reprezentărilor despre spațiu ale populației. Boierii rămași/veniți în Basarabia după 1812, au început să-și amenajeze un spațiu favorabil lor. Respectiv, după 1812, pe teritoriul Basarabiei apar, rând pe rând, curți boierești și conace. Cercetarea infrastructurii universului domestic al elitei sociale basarabene, ne permit să stabilim formele de sociabilitate și divertisment care se desfășurau în spațiul public și privat al reședințelor nobiliare: baluri, seri literare, diverse jocuri și discuții pe subiecte de actualitate etc.
- Rezultatele cercetărilor respective s-au materializat în prezentarea, analiza și diseminarea investigațiilor în cadrul manifestărilor științifice naționale și internaționale. Astfel, membrii echipei au participat cu rapoarte la: 8 conferințe științifice internaționale, inclusiv 5 conferințe internaționale peste hotare și 3 conferințe internaționale în Republica Moldova).

Rezultatele cercetării au fost diseminate și în formă de publicații – 7, inclusiv, articol în reviste din Registrul Național al revistelor de profil, cu indicarea categoriei – 1, articol în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) -- 1, articol în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) (Republica Moldova) – 2, teze în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 2, teze în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) – 1.

Rezultatele științifice din cadrul proiectului au fost prezentate la disciplina *Probleme de istorie modernă și Stat, societate și mentalități în epoca modernă*. Titular: Valentin Tomuleț, Ciclul I, Licență. Pentru studenții anului II, cu frecvență la zi și pentru studenții anului III cu frecvență redusă. Program: Istorie; Istorie (Științe ale educației). Universitatea de Stat din Moldova. Facultatea de Istorie și Filosofie. Departamentul Istoria Românilor, Universală și Arheologie.

Rezultatele științifice din cadrul proiectului au fost prezentate la disciplina *Burgheziile europene în epoca modernă (Caracteristici generale și ipostaze teritoriale)* ținut la Anul II, masterat Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Filozofie, Departamentul Istoria Românilor, Universală și Arheologie.

6. Diseminarea rezultatelor la foruri științifice (obligatoriu)

1. TOMULEȚ, V. Etapele și specificul includerii Basarabiei în sistemul pieței interne ruse (anii 1812-1873). Comunicarea susținută în cadrul: Congresul Național al Istoricilor Români, Chișinău-Suceava, 27-31 august 2024.
2. GHERASIM, C. Nobilimea basarabeană și procesul de modernizare la sfârșitul sec. al XIX - începutul sec. XX. Comunicarea susținută în cadrul: Congresul Național al Istoricilor Români, Chișinău-Suceava, 27-31 august 2024.
3. TOMULEȚ, V. Împroprietărea țăranilor din Basarabia conform reformei agrare din 1868 (Cazul țăranilor din satul Tabani, județul Hotin). În: Stăpânirea în istoria dreptului românesc. Continuitate și schimbare în practicile socio-juridice și în formele discursive privind proprietatea. Universitatea din București, Facultatea de Istorie, București, 17-18 octombrie 2024 (România).
4. TOMULEȚ, V. Aplicarea în Basarabia a reformei agrare din 1868 și tentative de emigrare a țăranilor în Siberia (Cazul țăranilor din satul Tabani, județul Hotin). Sesiunea Națională de comunicări științifice dedicate Zilei Naționale a României, 16 noiembrie 2024, Mediaș, România.
5. GHERASIM Cristina, Loisir-ul nobilimii basarabene sub dominație țaristă (Studiu de caz: întrecerile de cai). Sesiunea Națională de comunicări științifice dedicate Zilei Naționale a României, 16 noiembrie 2024, Mediaș, România.
6. TOMULEȚ, V. Câteva viziuni teoretizate privind conceptul noțiuni de clasă sau stare socială. Comunicarea susținută în cadrul: Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății de mâine”, Chișinău, 19-20 septembrie 2024.
7. GHERASIM, C. Conceptul de mentalitate în cercetarea istorică contemporană (O scurtă analiză istoriografică). Comunicarea susținută în cadrul: Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății de mâine”, Chișinău, 19-20 septembrie 2024.
8. GHERASIM, C. Locuințele nobilimii basarabene sub dominație țaristă - spațiu de sociabilitate, divertisment și reprezentare socială . Conferința Științifică Internațională Latinitate, Romanitatea, Românităte, Chișinău, 31 octombrie – 2 noiembrie 2024.

9. **Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute** în cadrul proiectului (obligatoriu)

Rezultatele științifice obținute vor avea un impact major deoarece vor elucida o problemă lipsă din istoriografia românească, cea a elitei basarabene sub dominație țaristă prin prisma abordării statutului social-politic și mentalitățile colective în baza documentelor inedite de arhivă. La fel, lucrările științifice: monografia „Nobilimea basarabeană sub dominație străină: statutul social-politic și mentalități colective” și un volum de studii și documente: „Privilegiații” în ierarhia socială din Basarabia (1812-1871)” vor fi utilizate de către cercetători, studenți, masteranzi, doctoranzi, precum și de cei interesați de istorie, elevi și cadre didactice, în procesul de formare a competențelor specifice la istoria românilor și universală.

În plus, prin abordarea acestei teme ne-am străduit să trezim interesul cititorului, în special a celui din mediul rural, dar nu numai, pentru destinul satului basarabean și oamenii lui, pentru istoria moșilor și strămoșilor lor, care cândva au fost «talpa» țării, pentru ca să nu se piardă identitatea lor socială și etnică și să înțeleagă mai profund schimbările de ordin social care au loc astăzi în Republica Moldova.

10. **Colaborare la nivel național** în cadrul implementării proiectului (opțional)

În scopul realizării scopului și obiectivelor proiectului, membrii echipei de cercetare colaborează cu Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, Agenția Națională a Arhivelor, instituții care facilitează accesul cercetătorilor la diverse surse de informații în scopul studierii problemei elitelor din Basarabia sub dominație țaristă.

11. **Colaborare la nivel internațional** în cadrul implementării proiectului (opțional)

În scopul realizării scopului și obiectivelor proiectului, membrii echipei de cercetare colaborează cu colegii-istorici, arhiviști, bibliotecari, muzeografi care cercetează tematici similare sau conexe de la Facultatea de Istorie a Universității din București, Facultatea de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Arhivele Naționale ale României și cercetători consacrați de la Universitatea Națională în nulele lui I.I. Mecnikov din Odesa.

Colaborarea s-a materializat prin:

1. participarea cercetătorilor din proiect la conferințele organizate de partenerii enumerați;
2. prin acordarea de asistență în procesul de cercetare, elaborare a materialelor științifice.

12. **Dificultățile în realizarea proiectului:** financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc. (opțional)

13. **Recomandări, propuneri** (opțional).

Conducătorul de proiect N. Dumitru Valentin TOMULET, dr. hab., prof. univ.

Data: 09.12.2024

L.Ș.

Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice

publicate în anul 2024 în cadrul proiectului

„Elitele basarabene sub dominație țaristă: statutul social-politic și mentalități colective (1812-1917)”

Cifrul proiectului: 24.80012.0807.18SE

Articole în reviste științifice

4.3. În reviste din Registrul Național al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

1. TOMULEȚ Valentin. *O nouă tentativă de emigrare a țăranilor din satul Tabani, județul Hotin în regiunea Amur, Rusia (iunie 1902)*. În: Tyragetia. Istorie. Muzeologie. Anuarul Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei. Serie nouă. Vol. XVIII (XXXIII), nr. 2, Chișinău, 2024, p. 157-172 (2,6 c.a.). ISSN 1857-0240.

Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. În lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

2. TOMULEȚ Valentin. *Categorii sociale privilegiate din Basarabia, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, în literatura istorică*. În: Collegium mediense XIV. Comunicări științifice. XXIII. Editura Știință, Cultură și Artă, Mediaș, 2024, p. 111-122. (1,5 c.a.) ISSN 2247 – 7772. ISSN-L = 2247 – 7772.

6.2. În lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

3. GHERASIM Cristina. *Conceptul de mentalitate în cercetarea istorică contemporană (o scurtă analiză istoriografică)*. În: Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății de mâine = Yesterday's cultural heritage – contribution to the development of tomorrow's sustainable society: Conferință științifică internațională consacrată Zilelor Europene ale Patrimoniului Cultural, Chișinău, 19-20 septembrie 2024 / com. șt.: Liliana Condaticova (președinte) [et al.]. Iași – Chișinău – Lviv, 19-20 septembrie 2024. Supliment al revistei științifice „Authentication and Conservation of Cultural Heritage. Research and Technique” (Iași, România), volumul 7, pp. 260-272, ISSN 2558-894X. (CZU: DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13762206>).
4. TOMULEȚ Valentin, *Câteva viziuni teoretizate privind conceptul noțiuni de clasă sau stare socială*. În: Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății de mâine = Yesterday's cultural heritage – contribution to the development of tomorrow's sustainable society: Conferință științifică internațională consacrată Zilelor Europene ale Patrimoniului Cultural, Chișinău, 19-20 septembrie 2024 / com. șt.: Liliana Condaticova (președinte) [et al.]. Iași – Chișinău – Lviv, 19-20 septembrie 2024. Supliment al revistei științifice „Authentication and Conservation of Cultural Heritage. Research and Technique” (Iași, România), volumul 7, pp. 183-192, ISSN 2558-894X. (CZU: DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13762206>).

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

5. TOMULEȚ Valentin, *Etapele și specificul includerii Basarabiei în sistemul pieței interne ruse (anii 1812-1873)*, Congresul Național al Istoricilor Români, Rezumatele comunicărilor, Chișinău-Suceava, ediția a IV-a, 27-31 august 2024, p. 160 (ISBN 978-5-36241-280-7)

6. GHERASIM Cristina, *Nobilimea basarabeană și procesul de modernizare la sfârșitul sec. al XIX - începutul sec. XX*, Congresul Național al Istoricilor Români, Rezumatele comunicărilor, Chișinău - Suceava, ediția a IV-a, 27-31 august 2024, p. 165-166 (ISBN 978-5-36241-280-7)

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

7. GHERASIM Cristina, *Locuințele nobilimii basarabene sub dominație țaristă - spațiu de sociabilitate, divertisment și reprezentare socială*. În: *Latinitate, Romanitate, Românităte*, Ed. 7, 31 octombrie - 2 noiembrie 2024, Chișinău. Chișinău: Editura „Lexon-Prim”, 2024, Ediția 8, pp. 87-89.

Anexa 2 (obligatoriu)

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2024

În prima etapă de implementare a proiectului din cadrul concursului „Stimularea Excelenței 2024-2025” – „Elitele basarabene sub dominație țaristă: statutul social-politic și mentalități colective (1812-1917)” (cifra proiectului: 24.80012.0807.18SE) cercetarea a fost axată pe studierea istoriografiei problemei (modernă și contemporană – interbelică, postbelică, actuală) privind problema impactului regimului de dominație țarist asupra elitelor basarabene, precum și conceptul de mentalitate prin prisma școlilor franceze, germane, sovietică/rusă, română. O altă activitate importantă a ținut de procesul de identificare, selectare, fotocopiere și clasificare a documentelor referitoare la elitele din Basarabia, depozitate la Agenția Națională a Arhivelor, Direcția Generală a Arhivelor, Republica Moldova, și anume: Fondul 1, Fondul 2, Fondul 5, Fondul 88, Fondul 89 etc. Documentele identificate se referă la influența regimului țarist asupra elitelor basarabene. Precum și procesul de identificare, selectare, fotocopiere și clasificare a documentelor referitoare la elitele basarabene, și anume *Colecția de documente „Paul Gore”* (documentele se referă la familia de nobili Gore, inclusiv documentele care confirmă noblețe, dreptul asupra moșiiilor; acte oficiale privind activitatea lui Paul Gore și formularele de serviciu privind funcțiile deținute de „Paul Gore”; precum și diverse cereri, rapoarte, documente molovenști, certificate de naștere și căsătorie, precum și alte acte care au stat la baza recunoașterii nobilimii membrilor familiei Gore: lordache, Spiridon, Gheorghe, Vasile, Alexandru, Pulheria, Zinovia, Alexandru, Elena, Valeriu și Paul etc.) și *Colecțiile „Documente” (pachetele 1-50, 101-150, 1019-1040, 141-1060, 1061-1067 – în care au fost identificate și fotocopiate documente referitoare la diverse familii boierești (în special spițele neamului) care au avut reprezentanți și în Basarabia, unele scrisori între familiile boierești de pe ambele maluri ale Prut, documente referitoare la moșii etc.).*

Documentele de arhivă, ce reflectă problema categoriilor sociale privilegiate, se disting prin dimensiunea, specificul și valoarea lor informativă și înglobează date variate și prețioase cu privire la recensămintele populației, în general (1817, 1897), și la recensămintele fiscale, în particular (1824, 1835, 1850, 1858-1859), la diverse decizii luate de administrația regională și cea imperială cu privire la diferite categorii sociale, la diverse statistici pentru diferiți ani, întocmite de instituțiile regionale la insistența administrației imperiale pe parcursul secolului al XIX-lea și cuprind informații valoroase privind dinamica populației pe ținuturi/județe și localități, componența socială, în unele cazuri și cea etnică, impunerea fiscală, starea confesională, statutul juridic, nivelul de avere al populației, caracterul proprietății funciare etc.

Diseminarea primelor rezultate obținute în cadrul manifestărilor științifice naționale și internaționale a fost realizată prin participarea la 8 conferințe științifice internaționale ceea ce constituie 80 % din cantitatea planificată în cadrul întregului proiect (2024-2025). La fel primele rezultate au fost materializate și în 7 publicații științifice (4 articole și 3 teze ale comunicărilor), deși pentru prima etapă a fost planificat doar documentarea și cercetarea problemei.

In the first stage of the project implementation within the framework of the competition "Stimulating Excellence 2024-2025" – "Bessarabian Elites under Tsarist Domination: Social-Political Status and Collective Mentalities (1812-1917)" (project code: 24.80012.0807.18SE), the research focused on studying the historiography of the topic (modern and contemporary periods – interwar, postwar, and current) concerning the impact of the tsarist domination regime on Bessarabian elites, as well as the concept of mentality through the lens of French, German, Soviet/Russian, and Romanian schools of thought. Another significant activity involved the process of identifying, selecting, photocopying, and classifying documents related to Bessarabian elites, housed at the National Archives Agency, General Directorate of Archives, Republic of Moldova. Specifically, this included Fund 1, Fund 2, Fund 5, Fund 88, Fund 89, etc. The identified documents pertain to the influence of the tsarist regime on Bessarabian elites. Additionally, the process involved identifying, selecting, photocopying, and classifying documents related to the Bessarabian elites, particularly the "Paul Gore" Document Collection. These documents concern the noble Gore family, including records confirming nobility, estate ownership rights, official documents related to Paul Gore's activities, service forms regarding positions held by Paul Gore, as well as various requests, reports, Moldavian documents, birth and marriage certificates, and other records that underpinned the recognition of nobility for members of the Gore family: Iordache, Spiridon, Gheorghe, Vasile, Alexandru, Pulheria, Zinovia, Alexandru, Elena, Valeriu, and Paul, among others. Similarly, the "Document Collections" (packages 1-50, 101-150, 1019-1040, 141-1060, 1061-1067) were explored, where documents were identified and photocopied. These pertain to various boyar families (particularly genealogical trees) that included representatives in Bessarabia, correspondence between boyar families from both sides of the Prut River, documents concerning estates, etc. Archival documents reflecting the issue of privileged social categories are distinguished by their scale, specificity, and informational value. They encompass diverse and valuable data regarding general population censuses (1817, 1897) and fiscal censuses in particular (1824, 1835, 1850, 1858-1859), various decisions made by regional and imperial administrations regarding different social categories, and various statistics from different years compiled by regional institutions at the insistence of the imperial administration throughout the 19th century. These documents provide valuable information on population dynamics across regions/counties and localities, social composition, and in some cases, ethnic composition, fiscal imposition, religious status, legal status, wealth levels, land ownership characteristics, and more. The dissemination of the initial results achieved was carried out during national and international scientific events, with participation in 8 international scientific conferences, constituting 80% of the total planned for the entire project (2024-2025). Additionally, the initial results were materialized in 7 scientific publications (4 articles and 3 conference abstracts), despite the fact that only documentation and research of the issue were planned for the first stage.

Conducătorul de proiect N. J. J. Valentin TOMULET, dr. hab., prof. univ.

Data: 09.12.2024

LȘ

Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2024
Cifra proiectului: 24.80012.0807.18SE

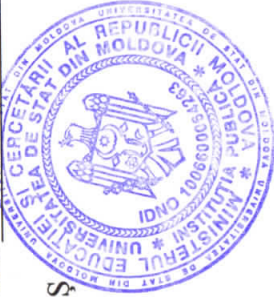
Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Deplasări de serviciu peste hotare	222720	6,7		6,7
Servicii de cercetări științifice contractate	222930	95,6		95,6
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	336110	1,1		1,1
Total		103,4		103,4

Conducătorul organizației Igor ȘAROV

Contabil șef Liliana COJOCARU

Conducătorul de proiect Valentin TOMULEȚ

Data: 21.12.2024
LȘ

Componenta echipei conform contractului de finanțare 2024

Cifrul proiectului 24.80012.0807.18SE

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2024					
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1	Tomuleț Valentin	1952	Dr. hab.	0,75	15.07.2024
2	Gherasim Cristina	1989	Dr.	0,5	15.07.2024

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2024				
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului
1.				

Conducătorul organizației Igor ȘAROV

Contabil șef Liliana COJOCARU

Conducătorul de proiect Valentin TOMULEȚ

Data:

LȘ

